1832. No. 69.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 28 AUGUSTUS

BEKENDMAKING.

Burgemeester en Wethouders der stad Leeuwarden, brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat eerstdaags bij stemming door de daartoe geregtigden zullen worden aangevuld *vier* buitengewoon in het Collegie Kiezers opengevallene plaatsen; alsmede dat tot dat einde, gedurende de eerstvolgende *acht* dagen, ten Raadhuize voor een ieder ter inzage zullen liggen, de lijst der Stemgeregtigden en die der bevoegden om tot Kiezers te worden benoemd, ten einde aan allen, die vermeenen mogten ten onregte daarvan te zijn afgelaten, gelegenheid tot doleantie te geven.

Voor den vierden September aanstaande door niemand deswegens eenig voorstel gedaan zijnde, zullen de genoemde lijsten worden gehouden voor vastgesteld.

Voorts wordt aan zoodanige Moeders Weduwen, die de bepaalde som van *twintig* gulden in de verponding en verdere beschrevene Rijks middelen, buiten het Patentregt, betalen en verlangen zouden, dat de uitoefening van het stemregt door een harer meerderjarige Zoons, indien deze de overige vereischten in zich vereenigt, geschiede, bekend gemaakt, dat zij vóór den vierden September eerstkomende, zoodanigen Zoon ter Stads Secretarij kenbaar moeten maken, om daarvan de noodige aanteekening te kunnen houden.

En op dat zulks kome ter kennis van een ieder dien het aangaat, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks binnen deze Gemeente te geschieden gebruikelijk is.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
THIJS FEENSTRA.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

Leeuwarden,
den 27 Augustus 1832.

OOSTENRIJK.

WEENEN, *den* 13 *Augustus*. De *Beobachter* van heden geeft de verzekering dat Z. M. de jonge Koning van Hongarije zich volkomen wel bevindt en reeds den volgenden dag na het voorval, (zie ons vorig no.), met zijne gemalin is uitgereden. De vier personen, door welke de moordenaar gevat is, zijn door den Keizer, als ook den Koning en de Koningin rijk begiftigd geworden. Een hunner is zelfs in 's Keizers dienst genomen; het was een tuinman, *Frans Tauscher* geheeten, die ondanks het voorgehouden pistool, op den dader losging, hem onverwacht van achteren greep en op den grond rukte. Een bedienede, *Andries Keller*, had *Reindl* intusschen met een houweel aangegrepen, waartegen hij zich met het pistool poogde te verdedigen; ook dezen is aanstelling toegezegd. Een arbeider, *Joseph Glaner*, zijnen das afrukkende, hielp daarmede vervolgens *Reindl* de handen binden, en een voerman, *Joseph Bernscherer*, leende de hand om hem op het raadhuis te brengen.

De *Beobachter*, verzekert ook, een berigt van den *Courrier Français* logenstraffende, dat de hertog *van Reichstadt* geen testament heeft nagelaten.

DUITSCHLAND.

HAMBURG, *den* 18 *Augustus*. Men schrijft van *Reval*. Den 12 Julij zijn Hunne Keizerlijke Hoogheden, de Grootvorstinnen met een stoomboot naar Petersburg afgereisd, om de Keizerin, met haar geboortefeest geluk te wenschen. Het eskader hetwelk hier sints 27 junij gestationeerd was, heeft wederom zee gekozen. In den nacht van den 3 op den 4 Julij, heeft het hier sterk gevrozen, ook viel in verscheidene oorden veel hagel en sneeuw. De schade die de landman hierdoor heeft geleden is niet te berekenen.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 22 *Augustus*. Omtrent den staat der onderhandelingen, rakende de Belgische questie, heeft men niets stelligs vernomen. Het ministerieel avond-blad, dat sedert een geruimen tijd eene minzame schikking dier zaken voorspelt, zeide eergisteren nog bij dat gevoelen te volharden en niets te zien, dat die verwachting eenigzins vermindert, ten zij het oogmerk van zekere partijen zijn moest slinksche wegen in te slaan, ten einde moeijelijkheden te doen geboren worden, die aanleiding tot oorlog zouden kunnen geven. Het wederlegt tevens de meening, door een ander nieuwspapier geuit, dat de citadel van Antwerpen door de Hollanders behoorde ontruimd te worden alvorens het openen van verdere negotiatie, op deze wijze: „ Bij het vier en twintigste artikel van het traktaat van 15 November wordt de tegenwoordige bezetting der citadel door de Hollanders toegestaan, bij welk artikel bepaald is, dat de wederzijdsche ontruiming van grondgebied, steden en plaatsen niet geschieden zal dan na de ratificatie van een traktaat, tusschen Holland en Belgie te sluiten. Dit punt, waarop niet sterk aangedrongen wordt, schijnt van weinig beduidenis, in vergelijking met de questie van het regt des Konings der Nederlanden, om een tol op de vaart van de Schelde te heffen, gelijk met die, welke op den Rijn bestaat. Hieromtrent moet men niet uit het oog verliezen, dat bij het 9de der 24 artikels en bij het 9de artikel van het traktaat, door de Belgen onderteekend, blijkt, dat het toepassen van het tarief van Meintz op de vaart der Schelde in den beginne door de Conferencie was voorgesteld en geene tegenkanting van de zijde van Belgie ondervonden had. De Koning der Nederlanden schikt zich in het 7de artikel van zijn ontwerp van traktaat ook naar dat voorstel, en zonder iets daarbij te voegen stemt hij enkel overeen met hetgeen reeds aangemerkt was als besloten tusschen *Leopold* en de vijf Hoven; daarenboven is te Weenen in 1815, wanneer de vrijheid der Schelde werd geproclameerd, ten zelven tijd bepaald, dat de schikkingen, voor de Schelde te maken, op de voordeeligste wijze voor den handel en zeevaart en overeenkomstig hetgeen voor den Rijn bepaald was zouden geregeld worden. Dit maakte een deel uit der besluiten van het Weener-congres en werd door den Engelschen gevolmagtigde, lord *Clancarty*, en van wege Oostenrijk door den baron *von Wessemberg* onderteekend. Dus blijkt het, dat de vorderingen der Nederlandsche regering inderdaad overeenstemmen met de preliminaire besluiten der verbonden Mogendheden en met de te voren bestaande schikkingen.

Er zijn hier couranten van Oporto tot den 9 dezer ontvangen met de *Phyllena*, welke dien dag van daar is vertrokken. Dit schip heeft op zee vernomen, dat er eene ontmoeting tusschen de eskaders van don *Miguel* en don *Pedro* had plaats gehad. Volgens het zeggen van een officier van een van don *Pedro's* schepen, die bij de *Phyllena* aan boord gekomen was, zou dat smaldeel twee uren lang met het linieschip van don *Miguel* en twee fregatten gevochten hebben, doch genoodzaakt geweest zijn af te houden toen de andere schepen het linieschip te hulp kwamen. Don *Miguels* scheepsmagt stevende naar Oporto, waarschijnlijk met oogmerk om de rivier te blokkeren, dat admiraal *Sartorius* ongetwijfeld zal pogen te beletten.

Des ochtends van den 7den hebben drie duizend man van don *Pedro* een aanval op de troepen van don *Miguel* gewaagd, om hen uit hunne versterkte positien in de omstreken van Oporto te verdrijven, en schijnen daarin, doch niet zonder verlies aan dooden en gekwetsten, vrij wel geslaagd te zijn. Don *Pedro* is ijverig bezig om Oporto in staat van defensie te stellen.

De geestelijkheid schijnt bij voortduring zeer vijandig jegens don *Pedro*, en in de nabijheid van Oporto moeten de monniken het landvolk tegen hem in de wapenen brengen.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 21 *Augustus*. Omtrent het in den loop der vorige week behandelde twistpunt, of er al dan niet een 69ste protokol bestaat, zegt heden de *Messager*: „ De *Belgische Moniteur* heeft het daarzijn van het 69ste protokol, inhoudende het nieuwe concept-traktaat tusschen Holland en Belgie, ontkend. Hij had regt; de Conferencie heeft zich geschaamd wederom te protokolliseren, en de zaak is zonder *protokol* verrigt geworden. Het traktaat, in haast door de Conferencie opgemaakt, staande de vergadering, *op het klad* onderteekend, is aan *Robbert Adair* afgevaardigd, door hem ontvangen en aan *Leopold* naar Compiègne gezonden geworden. De beide Koningen hebben zich met eigen oogen kunnen overtuigen, hoe welgegrond ons berigt geweest is. Overigens, hoe gunstig dit laatste traktaat ook voor Koning *Willem* zijn moge, heeft hij geweigerd er in te stemmen, en blijft zich houden aan datgene hetwelk hij voorgeslagen heeft. Wij zijn nieuwsgierig te vernemen wat ons kabinet zal doen."

Messager, *Courrier Français*, *Tribune*, *Temps*, spreken alle van de waarschijnlijkheid eener verandering in het Engelsche ministerie. Laatstgemeld blad behelst daaromtrent een lang artikel, waarin hij zegt, dat lord *Grey*, afgemat door den strijd, dien hij tot het doorzetten der hervormings bill heeft moeten voeren, en door de overwinning daarin tot het toppunt van roem geklommen, dien hij als staatsman erlangen kan, van het tooneel wenscht af te treden; dat de Whigs niet in staat zijn de gisting te beteugelen, welke de aanstaande verkiezingen verwekken zullen; dat dit misschien alleen uitvoerlijk is voor de gematigde Tories; dat hunne optreding daarenboven het hof met het ministerie verzoenen en de pogingen van de heftiger leden dier pertij krachteloos zou maken. Dienvolgens dacht men, dat lord *Brougham* het schijnbare hoofd van het nieuwe ministerie zou worden, en dat sir *Robert Peel*, wiens bekwaamheid zoo algemeen erkend wordt, inderdaad de teugels van het bestuur zou voeren. Overigens verwacht de *Temps* van zulk eene verandering geenszins eene meerdere vijandigheid tegen Frankrijk, noch eene grootere waarschijnlijkheid van oorlog, maar veeleer eene verlenging der onderhandelingen en eene nieuwe reeks van protokollen.

Een brief uit Alexandrie in de *Augsb. Allg. Zeit.* meldt, dat op dit oogenblik 36 à 40,000 man geregelde en 20,000 ongeregelde troepen, die ruim van leeftogt en krijgsammunitie voorzien zijn, in Syrie staan, om de Turksche armee het binnenrukken van dat land te betwisten. Het getal Turksche troepen heb ik u onlangs medegedeeld; of echter die officiële opgave juist is en hoe velen van die vermelde 70,000 man geregelde soldaten in Syrie zijn aangekomen, hoe ver dezelven, ook slechts ten deele, in militair onderwijs zijn gevorderd, weet ik zelf niet. Onbegrijpelijk schijnt het nogtans waarom men niet, zoo vele disponible troepen hebbende, na Acres val eene sterke bezetting naar Damaskus zond, aangemerkt toch de vijandige gezindheid dier stad bekend was, en zij voor *Ibrahim* Pacha, zoo aan manschap als aan geld eene onuitputbare bron zal wezen. Wie toch, zal onnoozel genoeg zijn, om den *Moniteur Ottoman* te gelooven; die beweert dat men de heilige stad niet tot schouwtooneel des oorlogs wilde maken! — Met de insurgenten van Bosnie is *Mehemed-Ali* insgelijks in onderhandeling, even als hij zulks vroeger, toen hij nog als getrouw onderdaan wilde gelden, met die van Albanie was. Reeds gelooft hij zich zelven den Sultan ter zijde te kunnen stellen, en waagt het zijnen minister van oorlog, *Osman-Bey*, den titel van Pacha te geven. Aan de herstellingswerken van Acre wordt onophoudelijk gearbeid, en al werden de Egyptenaren tot aan deze stad teruggedreven, zoo weet ik niet hoe hun dezelve, wanneer zij door de kern der Egyptische armee werd verdedigd, weder zoude kunnen worden ontnomen, daar *Abdallah*-Pacha met naauwelijks 2000 man zich zoo lang binnen die vesting heeft gehandhaafd. Thans hangt genoegzaam alles af van eenen zeeslag. Gelukt het *Mehemed-Ali* de vijandelijke vloot te vernielen, of zelfs slechts de transportschepen het landen te beletten, alsdan moet de Turksche krijgsmagt te land alleen uit gebrek aan levensmiddelen vergaan; behaalt daarentegen de vloot van den Grooten Heer, die wel slechter bemand, maar talrijker dan de Egyptische is, de overwinning, alsdan kan Egypte regtstreeks worden aangegrepen en de geheele bevolking zal met vreugde in de soldaten van den Sultan hunne bevrijders aanschouwen, en met hen tegen hunne dwingelanden strijden.

NEDERLANDEN.

's HERTOGENBOSCH, *den* 21 *Augustus*. Sedert eenige dagen hebben zich Belgische troepen vertoond in de gemeenten, welke op den regter oever van de Maas liggen, tegen over het land van Kuyk. Zoo men verneemt, zijn die troepen, ten getale van duizend man, of daaromtrent, van Venlo gekomen, en hebben zij zich uitgebreid tot bij Mook, niet verre van Grave en Nijmegen. Omtrent hetgeen van de Belgische zijde is gemeld, wegens het plegen van vijandelijkheden op de Maas, is hier niets bekend; ook is gedurende den staat van oorlog, in welken het Rijk zich bevindt, de gemeenschap langs die rivier gestaakt. Alleen wil men, dat een Belgisch officier zich als parlementair te Boxmeer heeft aangemeld, met verzoek om eenige goederen van Mook, langs de Maas, in het Limburgsche te mogen voeren; doch dat in dit verzoek niet is bewilligd.

De berigten uit het kamp zijn zeer voldoende.

Men meldt ons uit den Dungen bij 's Hertogenbosch, het volgende:

„ De vrees der geneeskundigen, welke in het algemeen verslag, over de provincie Noord Braband, wegens den jare 1831 voorkomt, van namelijk de *moeraskoortsen* wederom met het najaar in verscheidene gemeenten te zien verschijnen, is reeds alhier ongelukkig, verwezenlijkt; even gelijk voorleden jaar, woeden in ons dorp gemelde koortsen; zij veropenbaarden zich weder het eerst in de huizen, het naast gelegen aan het geïnundeerde Bossche veld, van waar zij spoedig door de gansche gemeente zijn doorgedrongen, zoodat een groot aantal ingezetenen aan dezelve lijdende, en bij sommigen reeds de eerste of tweede aanval zeer bedenkelijk is.

's GRAVENHAGE, *den* 24 *Augustus*. Zijne Exc. de minister van financien heeft, bij besluit van den 26 Julij ll., de noodige bepalingen vastgesteld voor de executie van dat gedeelte der wet van 16 Junij ll. (Staatsblad no. 29), omtrent de zegel- en registratie-regten, voor zoo veel betreft de akten van patent, welke voor de dienst van 1832 nog zullen moeten worden uitgegeven. Die bepalingen bestaan voornamelijk daarin, dat aan de gouverneurs, van wege het ministerie, zullen worden toegezonden de ten gevolge der aangehaalde wet voor de dienst van 1832 nog benoodigde gedrukte formulieren van patent-bladen, voorzien van het opschrift: *Te zegelen volgens de wet van 16 Junij* 1832 (Staatsblad no. 29), ten blijke, dat zij na de invoering van gemelde wet zijn uitgegeven; dat de gouverneurs die patent-bladen met den stempel van 30 centen voor buitengewoon zegel zullen doen voorzien, en daarna aan de hoofden der gemeenten-besturen toezenden, welke de alzoo gestempelde patent bladen niet alleen zullen doen dienen voor de genen, die in het regt van patent tot *f* 6 en hooger in de hoofdsom zijn aangeslagen, maar ook worden gebezigd voor dezulken, die beneden, de *f* 6 in hoofdsom betalen, en alzoo aan een proportioneel zegel zijn onderworpen.

Van den 25*sten*. Z. M. wordt heden avond van het Loo in deze Residentie terug gewacht.

De directie van het Muntwezen te Utrecht heeft bij ordonnantie van 23 Augustus het bestaan van valsche Tienguldenstukken hier te lande, doen bekend maken; en als kenteekenen opgegeven, dat, zoowel de beeld- als de wapenzijde veel grover zijn dan de echte, en vele onnaauwkeurigheden zigtbaar zijn: ook is de leeuw voorovervallende en zijn de kleuren van het wapen onzuiver, terwijl de letters ruw en onduidelijk zijn. Deze stukken voeren het jaartal 1824 met de letter B en een palmtak; zijn vervaardigd uit een metaal mengsel, grootendeels uit koper en eenig zink bestaande en ruim $\frac{1}{5}$ te ligt. Op den toets is door het zwaar verguldsel, welks kleur naar het geelachtig goud overhelt, het bedrog niet te ontdekken, doch dit weggestreken zijnde, komt de roode kleur van het koper dadelijk voor den dag; het stuk zelf heeft slechts weinig klank, en komt in dikte en omtrek vrij wel met de echte overeen, is niet gegoten maar in den ring geslagen of geschroefd, en bezit de zuiverheid en strakheid aan gemunte stukken eigen.

De laatste berigten uit Londen vermelden dat de Conferencie op nieuw werkzaam was, om een antwoord, op de laatste aanmerkingen van den Koning der Nederlanden, zamen te stellen.

Men schrijft van Londen. — Voor het Hof van Assises te Warwick, hebben dezer dagen teregt gestaan *John Dodsworth* en *William Hunter*, wegens het namaken van Nederlandsche tienguldenstukken, met voornemen om dezelve in omloop te brengen; als voornaamste getuige in deze zaak, trad een knoopenmaker van Birmingham op, welke verklaarde, dat, omtrent zes maanden geleden, de eerste beschuldigde zich bij hem vervoegd had, hem een Nederlandsch tienguldenstuk vertoonende, met verzoek of hij er alzoo eenige wilde namaken, voorgevende, dat hij en de tweede beschuldigde, voornemens waren zich naar Amsterdam of Rotterdam te begeven, verder Holland door te reizen om aldaar eijeren, boter, kaas, olie, hennep en andere producten in te koopen, voor hetwelk zij meenden, tien of twaalf echte tienguldenstukken, bij voorraad te betalen; de goederen naar Rotterdam wilden doen bezorgen, om aldaar bij de inscheping de verdere betaling met de nagemaakte muntstukken te effectueren. De getuige had hieromtrent een regtsgeleerde geraadpleegd, welke hem had aangeraden, het plan tot eene zoodanige rijpheid te doen komen, dat de politie er zich mede konde bemoeijen, hetwelk dan ook geschied zijnde, de reden was, dat beide de beschuldigden thans voor dit Hof teregt stonden.

De regter *Vaughan* merkte in den loop van dit regtsgeding op, dat hoezeer deze misdaad niet ten prejudice van Albions inwoners was geschied, de maatschappelijke orde evenwel vorderde, dat dezelve wierd gestraft, en om die reden eene acte van het Parlement hiertoe den regter ook volmagt verleende. De beide beschuldigden zijn dan ook dien ten gevolge, tot zeven jaren deportatie verwezen.

Te Brussel is den 21sten bekend gemaakt, dat het feest, hetwelk de stad twee dagen later ter eere van Vorst Leopold zou geven, wegens de toeneming der heerschende ziekte, geen voortgang zal hebben. Er waren aldaar den 20sten in één etmaal 53 personen aangetast en 33 overleden.

In het dagblad van Luxemburg leest men, dat de handlangers van het omwentelingsbestuur te Grevenmachern den Heer Desprez, eud-ontvanger der accijnsen, die aldaar doorkwam, om zich naar de baden te begeven, en te Schengen den Heer Sauer, pro-

visioneel ontvanger in de stad Luxemburg, die zijne bloedverwanten een bezoek had komen geven, in hechtenis hebben genomen.

De beruchte *de Potter*, die eenige weken lang niet van zich had doen spreken, heeft in de Parijssche *Tribune* thans weder eenen brief doen plaatsen, waarin hij den toestand van België als hoogst rampzalig afschetst; den Belgischen opstand eene omwenteling noemt, bestemd en voorbeschikt om in den modderpoel der diplomatie, te midden van de uitsluiting en verguizing van Europa, onder te gaan, en den algemeenen oorlog als het eenige redmiddel voor Belgie en Europa voorstelt. Die oorlog moet, volgens hem uit het ongeduld der volken, die niet langer vertrapt willen worden, voortspruiten. Zijne gewezene landgenooten moeten dien uitlokken, en na de hinderpalen, die hen konden belemmeren, en waardoor men, blijkens den zamenhang, Vorst *Leopold* en de Belgische kamers moet verstaan, uit den weg te hebben geruimd, naar de grenzen snellen, onder het geroep van *Oorlog aan de Koningen! vrede aan de volken! leve de vrijheid.*

ROTTERDAM, *den* 21 *Augustus.* De verlofgangers, welke tot heden van de besmette plaatsen niet naar hunne korpsen mogten terugkeeren, hebben thans hiertoe bevel bekomen, doordien het bewezen is, *dat de heerschende ziekte niet besmettelijk is;* ook zijn de detachementen jagers en grenadiers, welke sints lang naar het leger bestemming hadden, uit 's Hage daarheen verrokken. Een aanzienlijk detachement van de 2de afdeeling heeft zich mede dezer dagen, van Alkmaar over Gouda naar het leger begeven. De Cholera Morbus, welke sints bijna zes maanden te Parijs woedt, is aldaar door de geneeskundigen met de meeste vlijt bestudeerd, en de Fransche doctoren hebben, meer dan de onze, zich beijverd om elkander hunne waarnemingen mede te deelen, en evenwel is de Parijssche faculteit het over de al of niet besmettelijkheid van den braakloop, bij lange na niet eens: getuige hiervan de woorden van den vermaarden doctor *Broussais*, die in deszelfs eerste verhandeling over de Cholera Morbus zegt: „ dat, hoezeer hij mede instemt dat de ziekte wel niet besmettelijk zijn kan, hij evenwel de droevige ondervinding heeft gehad, dat in de huizen, welke hij bezocht en waar zich Cholera-kranken bevonden, het nimmer bij eenen lijder bleef, maar er zich steeds meerdere gevallen opdeden." Ook hier te lande heeft de ondervinding dit bevestigd, en hoe wil men dan de niet besmettelijkheid der ziekte waarborgen. Voegt men hierbij de menigvuldige verzekeringen van aanstaanden vrede, welke *wel onderrigte* dagbladen, *die deze tijdingen per estafette ontvangen*, ons dagelijks mededeelen, moet het dan niet vreemd voorkomen, dat men de zoo doelmatige maatregel, van geene militairen, uit besmette plaatsen, naar het leger te doen oprukken, herroept. Want wat toch, *indien de vrede ophanden is*, behoeft men aan de grenzen duizend manschappen meer of minder te hebben. Verre zij het evenwel van ons, om dezen maatregel te laken, daar wij de overtuiging hebben, dat het vaderlijk bestuur des Konings, de troepen niet zoude doen marcheren, wanneer men niet meende dezelve te kunnen noodig hebben; maar dan ook vervalt de streelende hoop op eene spoedige schikking; trouwens kwam het ons reeds vreemd voor, dat de *Staats-Courant*, welke anders nog al, wanneer de vreemde dagbladen iets ten onzen voordeele zeggen, zich beijverd heeft dit over te nemen, de lofgalmen en vredesverzekeringen in de voorlaatste Londensche *Courier* voorkomende, onaangeroerd heeft gelaten: hoe weinig men overigens den Engelschen looper kan gelooven, blijkt uit deszelfs voorzeggingen, omtrent 's Konings redevoering bij het sluiten van het Parlement, de verzekering inhoudende dat aldaar, *iets gunstigs nopens de Portugesche zaken zoude voorvallen, en, dat de troonrede, ook betreffende de Hollandsche en Belgische geschillen, gunstig zoude zijn;* en nu zegt de Koning omtrent de beide landen:

„ Van alle vreemde Mogendheden blijf ik de meest vriendschappelijke verzekeringen ontvangen; en hoewel ik niet in staat ben u de finale vereffening te berigten der kwestiën, welke zoo langen tijd tusschen Holland en Belgie zijn hangende geweest, en ofschoon in Portugal ongelukkiglijk tusschen de Prinsen van het Huis van Braganza de strijd nog voortduurt, vertrouw ik, ten gevolge van de naauwe eenheid tusschen mij en mijne geallieerden, met grond, dat de algemeene vrede zal behouden blijven."

Men mag dus gerust veronderstellen, dat de vredes verzekeringen zoo van den *Londenschen Courier* als ook van andere dagbladen, enkel fondsenspeculatien ten doel hebben, daar het niet te vermoeden is, dat ons bestuur in deze oogenblikken, buiten noodzakelijkheid, troepen naar de grenzen zou doen marcheren.

Zoowel hier als in andere koopsteden waar de cholera zich vertoonde, ondervindt, de handel eene lusteloosheid en slapheid die aan eene finale stilstand niet ontglipt is; de weinige verzending naar buiten, gepaard aan de vrees die de meeste plaatsen koesteren, waar deze ziekte nog niet doorgedrongen is, om zoo mogelijk de gemeenschap met deze stad te belemmeren, brengen tot den weinigen handel alhier, niet gering bij. Niet dan voor consumtie wordt schier alleen hier omgezet, en zijn dus de prijzen der meeste artikelen nominaal.

De wending, welke de ziekte te Scheveningen genomen heeft, doet de hoop ontstaan, dat de braakloop hier te lande, die langdurigheid niet zal verkrijgen, welke dezelve in het naburige Frankrijk kenschetst; ook in 's Gravenhage en hier ter stede bespeurt men, sints eenige dagen, verbeteringen in de heerschende ziekte. Daar het algemeen gevoelen is, dat het cijfer van 284 in behandeling blijvende zieken abusievelijk is; zoo ware het te wenschen dat van wege het Stedelijk bestuur eene nieuwe opgave van de Geneeskundigen werd gevorderd, met aanwijzing hoeveel cholera lijders ieder hunner, thans nog in behandeling heeft. De vermindering van het getal der in behandeling blijvenden, zou dan welligt beter met het kleine getal der herstelden overeen te brengen zijn.

ZWOLLE, *den* 23 *Augustus.* Volgens het, van wege de regering dezer stad aan de redactie medegedeelde officieel berigt, was alhier op den 20 dezer in behandeling gebleven één Cholera zieke; sedert is er binnen de stad één bijgekomen, die des anderen daags is overleden.

Verder is de bode van Zwartsluis op deze stad gisteren morgen, op zijn reis herwaarts, door de Cholera aangetast en in een huis, aan den Hasselerdijk, in de nabijheid van den Riezebos gebragt, alwaar hem dadelijk geneeskundige hulp en het verder benoodigde uit deze stad is bezorgd, en hij nog in behandeling dezer stads doctoren is.

GRONINGEN, *den* 23 *Augustus.* Het gerucht, dat zich de *Aziatische braakloop* aan boord van een schip te Zoutkamp zou hebben vertoond, is, bij naauwkeurig onderzoek, niet bevestigd; maar heeft men bevonden, dat de schipper van een tjalk, *Albert Ottes Salomons*, te huis behoorende te Gasselter-Nieveen, van Utrecht gekomen, op reis ziek geworden, en, met verschijnselen van de gewone *Sporadische braakloop*, na verloop van tweemaal vierentwintig uur, in de haven van de Zoutkamp overleden is. Om echter geene maatregelen van voorzorg te verzuimen, is dit schip dadelijk buiten de haven gehaald en onder het vereischt toezigt gesteld.

LEEUWARDEN, *den* 27 *Augustus.* De heugelijke verjaardag van onzen beminden Koning, is op den 24 dezer alhier met de gewone vreugde bewijzen gevierd geworden; reeds vroeg in den morgen, wapperden de vlaggen van de publieke gebouwen, molens schepen en honderden particuliere huizen; het geluid der klokken, afgewisseld door het spelen van het carillon, duurde tot in den avond voort; ten 10 ure in den voormiddag werd in de groote kerk een plegtig dank en biduur, door den wel eerwaarden heer Ds. *A. L. van der Boon Mesch* gehouden, alwaar de vurigste gebeden ten Hemel zijn opgezonden, voor het behoud van den geliefden Koning; op den middag werd door het garnizoen groote parade gehouden; overigens heeft een ieder door gepaste vrolijkheid zijne belangstelling aan den dag gelegd, hetwelk zoo door het afsteken van vuurwerken als anderzins tot laat in den nacht heeft aangehouden.

Mogt dit gewest tot hiertoe het voorregt genieten, bevrijd te blijven van de op zoo vele plaatsen in dit rijk heerschende ziekte, thans moeten wij melding maken, dat dezelve ook in onderscheidene gedeelten van deze Provincie zich heeft geopenbaard. — Van Sneek wordt gemeld, dat zich aldaar sedert eenige dagen verdachtelijke gevallen hadden vertoond en het aanwezen der ziekte thans geen twijfel meer overliet; tot op gisteren telde men vijf overledenen en veertien zieken aangegeven. — Te Lutkewierum, Ackrum, Heerenveen en Lemmer, hebben zich ook meerder of minder bedachtelijke gevallen voorgedaan, doch zijn tot hiertoe door geene anderen gevolgd geworden.

BERIGTEN WEGENS DE HEERSCHENDE ZIEKTE.

			overleden;	hersteld;	bijgekomen;	in behandeling gebleven.
's Gravenhage	22	Aug.	6	5	13	79
„	23	„	7	7	6	71
„	24	„	6	16	10	59
„	25	„	6	7	13	59
Scheveningen.	22	„	0	5	0	9
„	23	„	2	3	1	7
„	24	„	1	0	0	6
„	25	„	0	3	0	3
Rotterdam...	22	„	3	3	13	284
„	23	„	4	11	15	284
„	24	„	7	14	19	282
„	25	„	6	16	18	278
Leijden......	22	„	14	13	37	110
„	23	„	18	12	38	118
„	24	„	14	5	26	125
„	25	„	14	14	25	132
Dordrecht....	22	„	0	9	4	23
„	23	„	1	1	1	22
Amsterdam...	23	„	12	6	34	48
„	24	„	16	5	21	48
„	25	„	23	9	50	66
„	26	„	25	1	57	97
Gouda......	23	„	5	4	5	27
Utrecht......	22	„	0	0	0	3
„	23	„	2	0	6	7
Delft........	24	„	3	2	8	22
Kampen	20 tot 22	„	2	0	4	5
Schokland	19—20	„	3	7	5	8
Oldem.	18 tot 22	„	0	0	0	1
AmbtOmm.	20—22	„	1	0	0	0
Genemuid	20 en 21	„	1	0	3	5
Zwartsl.	19 tot 22	„	4	1	7	2
Grafhorst	17 tot 22	„	6	0	6	0
Op de rivier de IJssel bij Olst	19—22	„	0	0	1	1

Te Breda waren tot den 23sten 5 ingezetenen aan de ziekte overleden; in behandeling 3, van welke 2 bijna hersteld. — Te Woensel was, volgens het laatste berigt, de eenige aldaar voorkomende lijderes nog onder behandeling, en had de ziekte zich niet verder geopenbaard, evenmin als te Oosterhout, alwaar een twijfelachtig geval was voorgekomen. — Nopens andere plaatsen in de provincie Noord-Braband is niets bekend. In de leger-kampen is niemand door de ziekte aangetast.

De Kamper schippers-knecht, welke, door de Cholera aangetast zijnde, te Haarlem is aangebragt, en aldaar in het cholera zieken-huis verpleegd is, heeft dat gesticht thans in welstand verlaten.

De Cholera heeft zich ook te Gorinchem geopenbaard; Sedert den 19 tot den 21 des avonds zijn aldaar 9 personen door dezelve aangetast, waarvan 2 zijn overleden.

Den 23sten waren te Vreeswijk 2, en te Woerden 1 persoon onder behandeling.

Te 's Gravenhage waren laatstelijk in het geheel 392 personen aangetast, 200 overleden, 133 hersteld. — Te Scheveningen 616 aangetast, 256 overleden, 354 hersteld. — Te Rotterdam 869 aangetast, 315 overleden, 270 hersteld. — Te Dordrecht 86 aangetast, 47 overleden, 17 hersteld. — Te Leijden 348 aangetast, 156 overleden, 74 hersteld.

Volgens een berigt zoude de Cholera zich ook onder het vee vertoond hebben; te Katendrecht waren den 25 dezer drie rundbeesten dood gevonden, een vierde lag ziek.

Na dat, ter vervulling der vacature bij de Ned. Hervormde Gemeente te Vlissingen, veroorzaakt door het emeritaat van Ds. *J. van Warmelo*, door den breeden Kerkeraad een twaalftal van Predikanten gemaakt was, waarop geplaatst waren dd. *C. de Visser* te Tholen, *J. S. van den Heuvel* te Cortgreen, *J. H. Soly* te 's Gravezande, *W. Ternooy Apel* te Berkel en Rodenrijs, *J. J. Denier van der Gon* te Naaldwijk, *P. J. Koolhaas* te Hoorn, *M. A. Jentink* te Barlingen, *H. M. Bouvin* te Koudekerke, *J. C. van de Velde* te Brielle, *G. J. de Wit* te Brouwershaven, *J. H. Gunning* te Vlaardingen, en *B. Loosz* te Oost-Souburg, werd daaruit een viertal geformeerd, hetwelk bestond uit dd. *W. Ternooy Apel*, *P. J. Koolhaas*, *J. H. Soli M. A. Jentink*, de twee laatsten met het lot tegen ds. *J. S. van den Heuvel*, en daaruit is beroepen ds. *W. Ternooy*, predikant te Berkel en Rodenrijs,

MENGELWERK.

SAGELTERLAND
OF
SATERLAND.

Tegenwoordig de westelijke uithoek van het Groothertogdom *Oldenburg*, grenst ten oosten aan *Munsterland*, ten westen en zuiden aan *Hanover.* — Het bevat drie dorpen of parochieën: *Struklingen*, met de gehuchten *Utende*, *Bokelesch* en *Bollingen*; — *Ramsloh* met het gehucht *Hollen*, — en *Scharrel* met *Sedelsberg*, nu niet meer dan twee huizen, en nieuw *Scharrel*, hetwelk na den brand in het oude *Scharrel*, door die inwoners een half uur van daar is aangelegd.

Deze drie dorpen bevatten ene bevolking van circa tweduizend zielen, allen van den Catholijken Godsdienst, welke aldaar door drie Geestelijken bediend wordt, die onder den Bisschop van Munster behoren.

Het is vijf uren lang, zijne breedte is bij *Struklingen* twe, en bij *Scharrel* twe een twede uurs. — Het is een moeras, alwaar in het midden een Zandrug staat, en waardoor een watertje, het *Segelter-diep* genaamd, stroomt. dat door twe armen, welke zich na bij Sedelberg verenigen, en zijnen loop van af Esterwege en Frisoita nemen, zijn aanzijn erlangt, en bij Bokelesch, langs Roggenburg op Deteren, wederom in een arm van den Eems valt. Dit stroompje is zo vol kronkelingen, dat men over eenen afstand van een vierde uur gaans dikwils een uur lang varen moet: de reden hiervan is, om daardoor in de hoge streken het water te kunnen houden, hetwelk anders door een recht uitlopend kanaal te spoedig zoude weg lopen.

De gesteldheid van den grond is, ten aanzien der hoge streek, dor en zandachtig, en het lage gedeelte bevat niets dan moeras en veengronden, waardoor zij als het ware van de wereld afgescheiden zijn, en hunne streek ontoegankelijk maken. Thans heeft de Groothertoglijke regering eenen zandweg, dwars door al de dorpen heen, van af de Munstersche grenzen tot aan Frisoita, doen leggen, zodat men nu in den Zomer gewoonlijk daar door rijdt, waardoor zij ene gemeenschap gekregen hebben, die ten aanzien van het geldelijke hun enig voordeel, doch ten aanzien van hun moreel en identiteit veel nadeel toebrengt, daar zij door de aanraking met vreemden, zedert enigen tijd veel van hunne oorspronkelijkheid verloren hebben. — Hunne zeden waren tot in het midden der achtiende Euw noch rein, en volgens de door de geestelijken aan ons vertoonde doopboeken vonden wij van af het begin der zestiende Euw tot het even genoemde tijdstip geen melding van één onecht kind gemaakt, het geen evenwel later, hoe wel zeldzaam, het geval was. — Hunne Huwelijken zijn over het geheel genomen zeer gelukkig, en volgens zeggen dier geestelijkheid kenden zij, voor het uiterlijke, geen ongelukkig huwelijk.

Zij zijn door hunne weinige aanraking met vreemden en hunne onderlinge huwelijken éne familie geworden; — onderscheid van rang of stand is bij hun niet; de rijke komt even zo bij den mindergegoeden, want armen zijn er niet, als omgekeerd.

Zij kunnen, daar zij zich weinige behoeften maken, grotendeels uit hun eigen bestaan generen. — Zij bouwen tarwe, rogge, garst, haver, bonen, vlas, en hebben een voor hun niet onbelangrijk vertier van turf, die zij uit hunne venen halen en in *Oostfriesland* verkopen: — ook hier en daar vindt men enig leem, waar uit zij hunne stenen bakken; men vindt bij Scharl een steenoven, ook zijn er brouwerijen en ene branderij. Niettegenstaande er velen zijn, die eigene ovens hebben, en hun brood zelven bakken, vindt men er enige bakkers, die hun bestaan noch schijnen te kunnen vinden. Vroeger was er een, thans zijn er vier logementen.

Het wordt thans door enen Voogd, die tevens Ontfanger der belastingen is, bestierd, en behoort tot het ambt *Frisoita.* — Vroeger hadden zij hunne eigene regering niet alleen in het burgerlijke, maar ook in het rechterlijke: alleen zware misdaden mochten zij niet berechten, die dan ook zeldzaam bij hun plaats vonden, gewoonlijk wisten zij zich voor het recht te Frisoita te wachten, en maakten hunne zaken onderling af: hun gewoon zeggen is: „ en seelter stelt net iin siin aojen laonn."

De regering bestond voormaals uit twaalf Burgemeesteren, uit iedere parochie vier, waarvan jaarlijks zes aftraden, voor welke, door de twaalf zes anderen te Ramsloh in de kerk, welke de hoofdplaats was, gekozen werden, te gelijk met de Schutte-meisters (Policie-Commissarissen) wier getal zes was en waarvan jaarlijks drie afgingen.

Na gedane keuze wierden zij van af het kerkhof aan de gemeente door den voorzittenden burgemeester, als zodanig geproclameerd. — Er bestonden bovendien in iedere beurt Buur-rechters, die op de wegen, vaarten, scheidingen en wat meer tot behoud van ieders eigendom noodzakelijk was het opzicht hadden: deze wierden niet gekozen, maar ieder was op zijne beurt rechter. — Deze instelling schijnt uit de aloude tijden haren oorsprong te nemen, en moet reeds in 1252, toen zij onder de regering der Graven van Tekelenburg stonden, bestaan hebben.

Onder de aanwezige stukken bij de voogdij, hebben wij ene wet van 1586, zo mede een Schutte-meisters-boek, gevonden. — Zij betaalden voor deze hunne vrijheden, waartoe het recht van vrije visscherij en jacht mede behoort, ene jaarlijksche schatting van vier een twede tonne boter, thans betalen zij in de plaats daarvan jaarlijks 200 Pruissische thaler, welke schatting, thans noch boven de gewone en buitengewone belastingen betaald wordt; doch waarvoor zij niets dan de vrije Jacht en Visscherij hebben overgehouden. Ten aanzien hunner andere rechten hebben zij zich wel tot den Groothertog gewend, doch zonder enig gevolg, daar zij, onder voorwendzel van hunne privilegien niet te kunnen bewijzen, van de hand gewezen zijn. Niettegenstaande zij aantonen kunnen van af de vroegste tijden hetzelve te hebben uitgeoefend en hunne schatting daarvoor betaald; het is daarom dat ik geloof, dat de politiek aldaar, mede gelijk elders, boven het recht gaat.

Zij hebben hunne eigene taal, welke men thans ook zoekt te vernietigen, zonder twijfel om het lieve stelsel van *eenheid in alles* te bevorderen; en men begrijpt daar ook al niet, dat de delen van een geheel niet altijd even groot en gelijk kunnen of behoeven te zijn.

Langen tijd hebben zij gene familienamen gehad; ieder schreef zich even als te voren in Friesland met den naam zijns vaders; thans mogen zij dezen naam niet meer daarbij voegen, en hier in is men zo gestreng, dat toen ik iemand haren naam vroeg, ten antwoord kreeg: *Lukke Kramer;* haar vragende waarom zij haar vaders naam daar niet bijvoegde, zeide zij mij zulks niet te mogen doen, en wat ik ook deed, zij wilde mij zulks niet zeggen. Eindelijk vroeg ik haar, hoe de naam van haren vader was, en zij antwoordde mij *Hajje*, waarop ik haar ten antwoord gaf, dat zij dan *Lukke Hajjes Kramer* heette, en haar antwoord was wederom: ik heet *Lukke Kramer.*

[illegible] om die te leren kennen heeft mijnen vriend; de Wel Eerwaarde Heer R. Posthumus, Predikant te Waaxens en Brantgum, en mij daar heen gelokt, en een verblijf van acht dagen heeft ons in staat gesteld te kunnen zeggen, welke zij is. Het is niets anders dan de oude Friesche met een Duitsch dialekt, waarin zelfs noch oudere woorden, dan noch bij ons in gebruik zijn, gevonden worden, doch waarin ook wederom Duitsche zijn ingeslopen, voor die voorwerpen, welke zij vroeger niet hadden en later hebben leren kennen.

Ten bewijze hiervan, en om u tevens ene beschrijving van hare klederdracht te geven diene het volgende: ik moet evenwel vooraf zeggen dat ons niets in de schrijftaal is voorgekomen, en dat ik dus naar de gehoorde klanken deze spelling heb ingericht; hoewel ik bij ene andere gelegenheid hierop nader hoop terug te komen. Wij hebben haar uit den mond van *Lukke Haijes* en *Tekla Remmers*, welke laatste die kleding aan had, en de dienstmaagd van ons Logement was, opgenomen. Zie hier dezelve:

„ En griene kappe mit gooldne bloemen, kantigen striimel en giele beende; binnelken mit road ir oender, kantigen omstiksel, giele raondoek mit bloeme, krjoes mit kette en krjoes mit zwart samt ir oon; two selvere spaonge inne nakke, road scharlakene wammes mit gooldne tresse om de earmen to, mit selvere knoepen; — selvere spaong in 't haomend mit baomke letters, roade earme hanske, road scharlakene rok mit gooldne tresse end blouw bestimmelse oender oemme, en beend oemme side mit en gooldne tresse, road daamsene schorte, schoe mit selvere spaonge, blouwe gevulde hose mit roade klinke."

Het lust mij hier enige spreekwijzen bij te voegen: *De door het sleten*, de deur is gesloten geweest; *niet bi kunde wesse*, gek zijn; *gen pas op slaogen*, ergens niet op letten; *neugje oppe wedschop*, ter bruiloft nodigen; *ik ben etter eit west*, ik ben naar Frisoita geweest; *hi het jeeld fellig wesen*, hij is geld schuldig geweest; *wer goangt de wei wel?* waar gaat de weg naar toe?

Zie hier enige woorden: *kessen*, bedkussen; *kweeden*, spreken; *snaoterje*, veel spreken; *moes*, muis; *weete*, tarwe; *riin*, regen; *heil*, hagel; *tzerke*, kerk; *breg*, brug; *tsernje*, karnen; *moalk*, melk; *boeter*, boter; *tzijs*, kaas; *mjuks*, mest; *eeske*, assche. De dagen der week zijn: *sundei*, *moondel*, *tijsdei*, *midwike*, *thoensdei*, *friendei*, *sunewende*, verders *ljocht dei*, lichtdag; *skilmerevende*, schemeravond; *pikke tjuester*, stik donker; *knibble*, knieën; *moele*, mond; *nose*, neus; *wedze*, wieg; *breinkoppe*, hersenpan; *roarje*, het balten der koeien; *kæleler*, babbelaar. — Ook de eigennamen zijn Friesch: mansnamen, *Sikke*, *Hinne*, *Folken*, *Haije*, *Lubbert*, *Kneljes*, *Dedde*, *Wilke*, *Klaas*, *Steffen*, *Sjoed*, *Eepke*, *Bole*, *Else*, *Hamke*; vrouwennamen: *Antje*, *Geeske*, *Triinke*, *Marijke*, *Gepke*, *Leenke*, *Wipke*, *Minke*, *Hilke*, *Lisbet*, *Hiske*, *Gebbeke*.

Hieruit ziet men duidelijk, dat het de oude Friesche taal, en de kleding grotendeels noch dezelfde als die der 13*e* en 14*e* eeuw is, de muts en omslagdoek uitgezonderd, welke meer van de Munstersche kleding heeft. — Wij hebben daar ook noch de oude tipmutzen gevonden, hebbende veel van het fatzoen der kleine Friesche kantmutzen (Duitsche genoemd) evenwel zo, dat de kant niet naar beneden stond, maar van af het hoofd in ene regte lijn nederwaarts vooruit ging, en in het midden spits toeliep, waaraf zij den naam van tipmuts schijnt gekregen te hebben. De mannen hebben hunne oude dracht afgelegd.

De dagelijksche kleding is bij allen dezelfde en men vindt geen onderscheid hierin: zij dragen klompen, blauwe wollen kouzen, rode baien rokken, donkerkleurig loshangend jak zonder mouwen, de hemdsmouwen tot boven de elleboog met ruimte hoog opgeknoopt, onder den hals het hemd met eene silvere spang vast gegespt, een bonte doek los om den hals met ene speld ter hoogte der middel vastgehecht. Kort afgesneden haar en een kleine ronden stroien hoed met ronden bol, waarop rood wollen lint met vijf losse lussen er boven op. Om de hoed vast te houden dragen zij een gelijk lint, hetgeen zij aan beide zijden bij de bol bovenop vast hechten en hetgeen hun over den staanden rand heen lopende onder de kin doorgaat; om te kunnen geloven, dat dit geheel iets elegants in zich bevat, moet men hen zien. — Veel brengt hare grote gestalte, welgemaaktheid, gezonde en vrissche kleur, hiertoe bij.

Naar mate zij weinig omgang met de wereld gehad hebben, zijn zij zeer beschaafd, en het ontbreekt hun niet aan natuurlijk verstand; meest allen kunnen zij lezen en schrijven. Twe Sagelterlanders hebben zich aan den geestelijken stand toegewijd, en de broeder van de genoemde *Lukke Haijes* konde zo veel latijn dat wij in het onderzoek dier taal veel nut van hem gehad hebben. Zijn oogmerk was om Koster te worden.

Mijn vriend en ik zijn bezig om ene geschiedenis van dit klein landje op te stellen; wanneer wij ontdekken, dat men er belang in mochte stellen, zullen wij ook gaarne dit, te gelijk met ene schets hunner taal, aan het publiek bekend maken. — De belangrijkheid van dit kleine plekje gronds, hare nauwe verwantschap met ons Friezen heeft onze lust opgewekt, om hen van naderbij te leren kennen en meer algemeen bekend te maken, en wij menen te kunnen bewijzen dat het een gedeelte of overblijfsel is van dat land waarvan in het *Tractaet fan da saun Zelanden* gezegd wordt: (Schotanus, beschrijvinghe van Friesland bl. 106) „Item Segelterland is aek een deel fan disse VII Zelanden, ende jout tribuet ende schat den Biscop fan Munster."

Leeuwarden 20 Augustus 1832. HETTEMA.

HET KOPPENZETTEN.

(*Applicatio Cucurbitularum.*)
(*No.* 3.)

De werking der Koppen is zeer oppervlakkig en tevens sterk prikkelend, hoewel de verwondingen klein zijn, zoo doen zij, vereenigd met de plotselinge bloedontlasting en sterke zuiging, de huid oneindig sterker aan, en zijn dus niet alleen als een ontlastingsmiddel, maar tevens als een krachtig afleidend middel te beschouwen; men is zekerder van de hoeveelheid bloeds die men ontlasten wil, zij vereischen minder tijd en kosten, en zij hebben voor vele menschen minder afschrikkends.

Bloedzuigers daarentegen prikkelen minder, maar door een eigenaardig instinct zoeken die dieren (op plaatsen althans waar dezelve aanwezig zijn) de dieper liggende slagadertakjes; hunne werking is derhalven langzamer en bootst beter eene natuurlijke bloedige crisis na, dan die der Koppen. Zij verwekken derhalven eene eenvoudige natuurlijke bloedontlasting, eene kleine meestal slagaderlijke lating (Arteriotomia).

In zuivere plaatselijke ontstekingachtige gevallen doen zij betere werking en zijn meer aan te prijzen, te meer daar dezelve minder omvang hebbende dan Koppen, beter geschikt zijn om op alle deelen des ligchaams aangewend te worden, en voeg hierbij dat de prikkeling der Koppen minder voegt op een ontstoken deel.

De Koppen passen beter in dieper liggende, door eene eigenaardige prikkel veroorzaakte, valsche ontstekingen of irritatien, zoo als Rheumatismus acutus en chronicus, catharrale of zinkingachtige hoofdpijnen, migraine etc.; verder in huidziekten, zoo als bij bloedvinnen en carbunkels, wanneer dezelve in den omtrek van dat uitslag geplaatst wordende, eene uitstekende werking doen.

De drooge Koppen zijn te beschouwen als een spoedig werkend prikkelend middel, geschikt om of eene plaatselijke opwekking te veroorzaken of afleiding te bewerkstelligen, iets dat men door bloedzuigers in het geheel niet kan doen.

Maar zal men mij tegenwerpen, de bloedzuigers hebben, in eenige gevallen, eene zoo zonderling spoedig en zelfs verrassende werking; — is deze dadelijk pijnstillende en ontstekingwerende eigenschap niet aan iets anders toe te schrijven? Wanneer ik nu een Duitscher was dan zou ik het publiek kunnen wijs maken dat de werking der bloedzuigers was: *Ein depotenzirendes Galvanisch Electrisches proces.* Daar ik nu slechts een Entologist, een Beotier ben, zie ik de zaak ook al weer anders in.

Deze verrassende en spoedig heilaanbrengende werking der bloedzuigers schrijf ik hier aan toe: wanneer men een bloedzuiger op eene plaatselijke ontsteking plaatst, dan gebeurt het somtijds dat dit dier juist eene tak van die slagader treft, die het bloed aan het ontstoken deel moet leveren. Daar nu het eerste prerogaat van alle ontsteking is, vermeerderde ophooping van bloed in het ontstoken deel, zoo volgt natuurlijk dat de ontsteking, de pijn en de spanning moet ligten, zoodra er eene van de aanbrengende slagaders geopend wordt, omdat het bloed gemakkelijker door eene geopende ader, dan in een ontstoken deel vloeit, en zie daar naar mijn oordeel de oorzaak van de voordeelige werking der bloedzuigers.

Zoo verre nu mijn onpartijdig oordeel over de te lang verwaarloosde Koppen, en de te veel getroetelde zuigelingen van Vader *Broussais.* Suum cuique tibue.

Grouw, 24 Augustus 1832. E. HALBERTSMA,
Med. et Art. Obstet. Doctor.

NATUURKUNDIGE AANTEEKENINGEN.

VOEDER voor PAARDEN.

(*Morgenblatt.*)

Het is reeds sedert lang bekend, dat de zoo schoone sterken Spaansche Paarden voornamelijk met gehakt stroo (haksel), dat met garst gemengd is, gevoêrd worden; maar nu weet men, dat het in het algemeen voordeeliger is alle voeder voor vee te [illegible] bij ondervinding weet, dat drie deelen gestampte of gebroken en bevochtigde haver, even zoo veel voeder is als vier deelen droog in korrels; voorts dat vier deelen van verschillend, grof gehakt of gebroken en dan onder elkander gemengd voeder, gelijk staan met vijf deelen derzelfde voeder-soorten afzonderlijk en droog gegeven. Te Parijs is eene groote inrigting, waarin naar dezen grondregel het Paardenvoeder klaar gemaakt wordt. Het mengsel, hetwelk men voor trekpaarden het voordeeligst en voedzaamst gehouden heeft, bestaat uit gelijke deelen gebakt stroo, haver en hooi. Ook garst en haver gestampt en onder elkander gemengd, is beter dan elk afzonderlijk gegeven. De Paarden, welke in die inrigting aldus gevoêrd worden moeten dagelijks 10 à 12 uren zeer hard werken en zijn zeer gezond en sterk. Verscheidene Stalhouders verzekeren, dat zij daarmede 20 per cent uitwinnen en dat hunne Paarden gezonder zijn en het langer uit kunnen houden dan bij gewoon voeder. Ook bij de onderneming van den *Omnibus*, waar dagelijks 5 à 600 Paarden voedsel ontvangen, heeft men met veel voordeel deze nieuwe manier van voederen ingevoerd.

MELK-SIROOP.

(*Froriep's Notiz.*)

Eene Siroop uit melk bereidt BRACONNOT, door versche melk te laten koken met eenig verdund zoutzuur; — de melk wordt afgegoten en het geronnene met *Subcarbonus Sodae* gewreven en met even zoo veel zuiker gekookt. — Men verkrijgt eene Siroop, welke zonder zuur te worden kan bewaard worden, — met water verdund, verschaft dezelve een vocht, hetwelk aan de melk gelijkt, en eenen aangenamen smaak oplevert.

WIJFJES VARENKRUID.

(*Journal d'Agriculture.*)

De Heer MADIOT leert ons dat de meelachtige wortels van het Wijfjes Varenkruid (Pteris aquilina) bij ons niet zeldzaam voorkomende, in Frankrijk met het beste gevolg gebezigd worden tot vetmesting van Varkens, Ganzen, Kalkoenen enz.; dat dezelve gekookt en tot meel bereid zijnde in tijd van nood, ook tot menschenvoeder kunnen strekken; dat de jonge stengen het vee aangenaam zijn en de oudere stengen en het loof tot dekking der huizen en vooral tot mest-vermeerdering kunnen strekken, welk laatste wegens de hoeveelheid *Potasch* daarin bevat allezins doelmatig schijnt. Men vergelijke verder over deze plant DODONAEI *Cruijdt-boek* 3de deel 16de boek, 1 capittel; — *Flora Batava*, no. 445.

OUDERDOM der BOOMEN.

(*Bibliothèque Universelle.*)

Het is tegenwoordig buiten twijfel bewezen dat onze gewone boomen (Dicotijledoneae exogenae) alleen jaarlijks éénen nieuwen kring hout, om het oudere hout, aanzetten. De onregelmatigheden in dezen groei zijn zoo zeldzaam, dat men in het algemeen naar het aantal jaarkringen, aan den voet des stams veilig den ouderdom van eenen boom kan bepalen. Men moet deze jaarkringen of kringen echter naauwkeurig nagaan, en niet alleen tellen, maar ook meten, daar de breedte van iederen kring de snelheid van den aanwas in ieder jaar doet kennen.

Men zoude ook, door vergelijking met stammen van bekenden ouderdom, uit de dikte tot derzelver ouderdom kunnen besluiten. Zoo spreekt EVELIJN van eenen reusachtigen eikenboom, welke in 1660 te Welbecklane stond, welks omtrek 33 voeten en 1 duim, en de middellijn derhalve ongeveer 11 voeten bedroeg. Deze zelfde eik was nog in 1775 aanwezig, had toen 12 voeten in middellijn en was dus, binnen den tijd van 120 jaren, 144 lijnen dikker geworden. — Met waarschijnlijkheid en door vergelijking zoude men hieruit kunnen opmaken, dat de eik van Welbecklane in 1660 ongeveer 1300, en in 1775 meer dan 1400 jaren oud was.

Men heeft waargenomen, dat er ook in den hoogen ouderdom des booms nog houtkringen gevormd worden, welke op het 300ste jaar van deszelfs ouderdom nog weinig minder dik zijn, dan op het 150ste; doch dat er beneden den 100-jarigen ouderdom meerdere onregelmatigheden hierbij plaats hebben.

In de nabijheid der stad Morges in Zwitzerland stond een *Olm* die 335 jaarkringen en aan den voet eene middellijn van 17 voeten en 7 duimen vertoonde.

In 1814 stond te Gigan bij Montpellier een klimopstam, welke aan den voet den geweldigen omtrek van 6 voeten had. Een andere van 45 jarigen ouderdom had slechts 7¼ duimen in omtrek. Naar dezen maatstaf zoude de eerstgenoemde meer dan 450 jaren geleefd hebben.

Lariksen zijn er waarschijnlijk van 5 à 600 jaren. Onder de dikste *Lindenstammen* telt men die van 't Slot Chaillé, bij Melles, in het Dep. des deux Sévres, welke in 1804, 15 meters in omtrek had en toen 538 jaren oud was; die van Trous in Graauwbunderland, welke reeds in 1424 beroemd was, in 1798, 51 voeten in omtrek had en op 583 jarigen ouderdom gerekend kon worden; die van Deptham, bij Norwich, welke, in 1664, 8½ ijards in omtrek had enz.

Een *Kastanjeboom* van 50 voeten omtrek staat in het Graafschap Glocester en wordt aldaar 9 eeuwen oud gerekend. Bij Sancerre staat een andere Kastanjeboom van 30 voeten omtrek, welke reeds voor 600 jaren de groote Kastanjeboom heette.

De *Taxus* schijnt van alle Europische boomen den allerhoogsten ouderdom te bereiken. Bij de oude Abdij Fontaine bij Rippon, in het Graafschap York in Engeland staat eene *Taxus*, waarvan reeds in 1133 melding wordt gemaakt, en welke in 1770, volgens PENNANT 1214 lijnen in middellijn, en dus meer dan 1200 jaren ouderdom telde. Eene andere te Fotheringall in Schotland, had in 1770, 2588 lijnen in middellijn en kan dus op veel meer dan 2500 jaren geschat worden, en de allergrootste op het Kerkhof te Braburn, in 't Graafschap Kent, had in 1660 reeds eene middellijn van 2880 lijnen. Indien deze thans nog bestaat moet dezelve 3000 jaren oud gerekend worden.

Een *Adansonia digitata* op de Magdalenen-eilanden schijnt naar vernuftige berekeningen, 5150 jaren oud te zijn, en eene *Cupressus disticha* in Mexiko, welligt nog ouder.

GOMMA.

(*Magazin fur Pharmacie.*)

Dr. F. L. WINKLER schrijft in eenen brief aan Dr. PH. L. SEIGER, dat het door een zijner bekenden uit Amsterdam aan hem toegezonden Poeder, hetwelk aldaar bij eenen Apotheker onder den naam van *Gomma* als een arkanum tegen 3 gulden het pond wordt verkocht, na het naauwkeurigst onderzoek bleek te bestaan uit drie deelen Arrow-root-meel (*) en een deel Suiker.

P.

LEOPOLD'S HUWELIJK.

Augustus 1832.

„ 't Zal Feesten thans in Brussel regenen
„ Daar 't heil der Belgen is op vaster voet gezet: —
„ Maar *Leopold* zal zich wel zegenen,
„ Zoo geen *Visite* komt van *Holland* hem bejegenen
„ Als in 't verleden jaar: — want 't mogt dan kogels regenen,
„ En — uit was dan de pret."

BLIJDE INKOMST van LEOPOLD.

De Prins *van Ligne* heeft ergens gezegd:

„ Rien ne m'amuse comme ce qui se passe aux entrées que je lis dans les gazettes: On applaudit, on crie, on pleure. Mon Dieu que c'est touchant! Qu'on mette un singe dans un carosse à six chevaux, il en sera de même." —

Eene uitheemsche Prinses, voet op Belgischen grond gezet hebbende, werd begroet met een Liedeken, *Belge Louise* getiteld, 'twelk tot refereijn had:

*Viens regner sur nos coeurs: ils se*RONT TON DO*maine!*

„ *Ront ton do*," mompelde de jonge aardige Prinses, hare ooren dicht stoppende, „ Je ne savais pas qu'il fut d'usage en Belgique de donner des charivaris en vers."

(*) Is een Zetmeel, hetwelk in Westindien wordt bereid, volgens proeven van MARTIUS te Erlangen, uit den wortel van de *Sagittaria Sagitti-folia* en tot voedsel zelfs voor Slaven wordt gebruikt.

Daar er in vele huishoudingen welligt het een en ander gevonden wordt, hetwelk door verandering van mode, te klein worden of afslijting voor hetzelve van weinig waarde is, doch hetwelk voor een behoeftige, vooral thans, van groot nut mag geacht worden: — zoo neemt men de vrijheid onze Stadgenooten op dergelijke misbare voorwerpen opmerkzaam te maken; met het dringendst verzoek dezelve ter beschikking te stellen van de onderscheidene Armvoogdijen, of uit te deelen aan zoodanige behoeftige maar niet bedeelde huisgezinnen waarmede men bekend is.

Bijzonder veel dienst zoude men kunnen doen met kousen, schoenen, onder- en bovenkleederen, vooral van wollenstoffen ter verwarming; alsmede hemden, lakens, dekens enz., ter verschooning; — daar toch de bevordering van zindelijkheid en warmte allerwege wordt aangeprezen.

Sneek, den 27 Augustus 1832.

, Ondertrouwd:
LEEUWARDEN, O. OTTEMA, en
den 19 Augustus 1832. D. T. VAN KAMMEN.
Deze tot algemeene kennisgeving.

, Ondertrouwd:
HEEG, A. A. VISSER, J.Zoon, en
den 25 Augustus 1832. IJ. J. WIJMA.

BLIJA, den 15 Augustus 1832. Heden verloste van eenen ZOON, A. J. F. SIBINGA, Geboren HAENENBERGER.

, Door Gods goedheid verloste zeer gelukkig van eenen welgeschapen ZOON, GRIETJE J. BAKKER, geliefde Echtgenoot van
HARLINGEN, den 16 Augustus 1832. HARMANUS OUENDAG.

, Heden verloste van eenen welgeschapen ZOON, GEERTJE ALBERTS KLIJNSMA, geliefde Echtgenoot van KRIJN TACONIS.
JOURE, den 16 Augustus 1832.

, Heden verloste voorspoedig van eenen ZOON, LUCIA BARBARA SCHRATENBACH VAN BURMANIA, geliefde Echtgenoot van
ELBURG, den 17 Augustus 1832. S. A. ARENDSEN HEIN.

LEEUWARDEN, den 19 Augustus 1832. Heden morgen verloste voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER RINSKE BEEKHUIS, geliefde Echtgenoot van J. P. V. D. MEER.

, Heden verloste van eenen welgeschapen ZOON, SJOUKJE BROUWER, geliefde Echtgenoot van K. TIGLER WIJBRANDI.
LEEUWARDEN, den 21 Augustus 1832.

, Heden morgen verloste van eenen welgeschapenen ZOON, GRIETJE DE WILDE, geliefde Echtgenoot van IJ. J. REPKO.
HARLINGEN, den 22 Augustus 1832.
Strekkende deze tot bijzondere kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, zoo wel binnen als buiten deze Stad.

, Heden beviel vrij voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, Vrouwe G. T. J. J. VAN BOELENS, geboren DE BLÉCOURT.
AUGUSTINUSGA, den 23 Augustus 1832.
Familie en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving als eene bijzondere te beschouwen.

, Mijne geliefde Echtgenoot AALTJE TJEERDS ABBRING, beviel heden avond voorspoedig van eenen welgeschapenen ZOON. K. J. HINGST.
WORKUM, den 24 Augustus 1832.

, Heden beviel van eene DOCHTER, Vrouwe DODONEA JACOBA BIENEMA, geliefde Echtgenoot van Mr. J. CATS, Ez.
LEEUWARDEN, den 26 Augustus 1832.

, Het behaagde der Goddelijke voorzienigheid, heden morgen ten half tien uren onze teedergeliefde en zorgdragende moeder, IJMKJE MALINUS wed. GERRIT PELLA, in den ouderdom van 63 jaren en ruim 5 maanden, tot zich te nemen.
Eene kortstondige ziekte van elf dagen maakte een einde aan haar voor ons zoo dierbaar leven; en hoezeer wij haar gemis betreuren, hopen wij echter Gode te zwijgen, in de vaste hoop, dat zij tot die plaats der ongestoorde vreugde zal zijn opgestegen, waarop ook de hoop der overledene was gevestigd.
WORKUM, F. VAN TERWISGA.
den 18 Augustus 1832. G. E. VAN TERWISGA, Geb. PELLA.

, Tien weken geleden, berigtten wij onze Vrienden en Kennissen, het afsterven van ons eenigst Dochtertje; heden overleed ons jongste Zoontje JOHANNES, oud twee jaren en ruim drie maanden; de hoop des wederziens schenkt ons troost.
KAMPEN, GT. BROUWER.
den 18 Augustus 1832. E. M. BROUWER, Geb. BAVINK.

, In den ouderdom van twee en zeventig jaren en acht maanden, overleed onze veel beminde Vader, de Wel Eerwaarde Heer PIETER KLOMP, sedert vier en dertig jaren in leer en wandel voorbeeldig *Voorganger der Doopsgezinde Gemeente alhier.*
GRONINGEN, K. J. OVERBEEK.
den 19 Augustus 1832. A. P. OVERBEEK, Geb. KLOMP.
Wegens de veelvuldige Betrekkingen des Overledenen, gelieve men deze algemeene voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

, Onze hartelijk geliefde Broeder, SIETZE WILLEMS POT, werd heden namiddag ten 5 ure, na eene pijnlijke ongesteldheid van 14 dagen zeer onverwacht, door den dood van onze zijde weggenomen, in den jeugdigen ouderdom van 19 jaren en 8 maanden.
Diep bedroefd geven wij hiervan door deze kennis aan onze Vrienden en Bekenden.
WOUDSEND, A. W. POT.
den 20 Augustus 1832. *Mede namens mijne Broeders en Zusters.*

, Heden overleed tot onze innige droefheid, ons eenigst Kindje, GRIETJE, in den ouderdom van ruim vier maanden. S. TEN CATE, Bz.
SNEEK, den 22 Augustus 1832. R. TEN CATE, Geb. NAPJUS.

, Het behaagde den Almagtigen God, mij en mijne drie kinderen den zwaarsten slag des levens toe te brengen, door het overlijden van mijn geliefden Echtgenoot MEINTE JOUSTRA, in den ouderdom van acht en vijftig jaren en negen maanden, na eene gelukkige echtvereeniging van bijna twaalf jaren. Eene hevige zenuw zinkingkoorts maakte in weinige dagen een einde aan zijn werkzaam, in zijne betrekkingen zoo nuttig leven. — Diep betreur ik het gemis van den braven Echtvriend en den zorgdragenden Vader, doch hope stil en gelaten in de wegen des Alwijzen te berusten.
SNEEK, GEESJE BAKKER,
den 23 Augustus 1832. Wed. M. JOUSTRA.
De affaire blijft provisioneel op denzelfden voet continueren.

ECHTEN, den 23 Augustus 1832. Mogt ik mij den 20 dezer maand hartelijk verblijden over eene voorspoedige verlossing mijner geliefde Huisvrouw HENDRIKA MARGARETA JOSINA KOENTZ; heden werd ik in den diepsten rouw gedompeld, naardien het den Heer van leven en dood behaagd heeft mijne dierbare Gade in den ouderdom van bijna 27 jaren aan mijne zijde weg te nemen. Slechts 3 jaren en 5 maanden mogt ik door den gelukkigsten echt met haar vereenigd doorbrengen, en zij laat mij eene teedere spruit van 3 dagen na, die het smartelijk verlies van eene zorgdragende Moeder nog niet beseft.
De hoop op eene zalige verwisseling door de genade van onzen dierbaren Zaligmaker, en het eenmaal wederzien in de Gewesten der zalige onsterfelijkheid, kan alleen mijne smart lenigen. A. M. KLIJNSMA.

, Heden overleed tot onze innige droefheid ons veelgeliefd middelste Zoontje SIMON, oud vier jaren en zes maanden. L. NOÉ.
LEEUWARDEN, den 24 Augustus 1832. C. NOÉ,
geb. BLAUPOT.

, Heden morgen ten 9 ure overleed alhier, onze waarde Moeder TÆTSKE VAN DER HAAK, laatst Weduwe wijlen den Heer JOHS. NOREL, in den ouderdom van circa 57 jaren. A. FEENSTRA.
LEEUWARDEN, den 25 Augustus 1832. J. FEENSTRA.
Dienende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, DEN 25 AUGUSTUS 1832.

NEDERLANDEN.				Gebl.
Werkel. Schuld...	2½ pct.	43¼	44	43 11/16
Nieuwe dito 1832	5 „	83¼	83½	83⅜
Uitgestelde dito.........				
Kansbiljetten...........	f	16¾	17	16⅞
Amort. Sijndicaat	4½ pct.	73¼	73¾	73½
———	3½ „	58¼	58½	
Domein Losrenten.	2½ „			
Handel-Maatsch...	4½ „			
Schatkistbiljetten..	100..	99¼	99½	99⅜
Oorlogs-Lasten...	5 pct.	91	91½	91⅝
Leening 1831.....	6 „	96½	97	96¾
FRANKRIJK.				
Inschr. op 't Grootb.	3 pct.	69	69½	
Certificaten van dito	3 „			
RUSLAND.				
Bij *Hope & Comp.*	5 „	95¾	96¼	96
Negotiatie 1828...	5 „	97¼	97¾	97½
Inschr. op 't Grootb.	6 „	60	60½	60¼
Certificaten van dito	6 „			
Cert. dito Hamb. Ad.	5 „			
Dito te Londen gen.	5 „			
Leening 1831.....	5 „			
PRUISSEN.				
In Londen genegot.	5 „			

SPANJE.				Gebl.
Amsterd. Perpetuel	5 pct.	50¾	51	50⅞
Id. te Par. en Lond.	5 „			
Uitgestelde.......	5 „			
Renten Perpetuel.	3 „	29½	30	29¾
POLEN.				
Loten..............	f			
OOSTENRIJK.				
Weener-Bank.....	5 pct.			
Dito	4 „			
Certificaten.......	2½ „			
Metalliek	5 „	84¾	85¼	
Dito te Lond. gen.	5 „			
Dito	2½ „			
Bank-Actien......	3 „			
Aand. f 100 bij *Roth.*				
Dito -250 dito....	4 „			
NAPELS.				
Certific. bij *L. & B.*	5 pct.			
Idem Administratie	5 „	75¾	76¼	
Dito te Lond. gen.	5 „			
DENEMARKEN.				
Negot. in Londen	5 pct.			
ENGELAND.				
Geconsolideerde ..	5 pct.			
GRIEKENLAND.				
Te Londen.......	5 pct.	22¼	25	

... te Leeuwarden, ...
De In- en Uitlandsche Rogge en Tarwe: Rogge f 195 : 00 het Last. — Tarwe 10 : 33 de Mudde.
De Boter f 27 à 28. — Nieuwe Grove Kaas f 14 à f 15½.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEEUWARDEN gedenken, op Woensdag den 29 Augustus e. k., des middags ten twaalf ure, in het openbaar, aan te besteden:
Het MAKEN van TWEE GEBOUWEN op de NIEUWE BEGRAAFPLAATS alhier, met bijlevering van alle benoodigde Materialen, in één bestek.
Wie hieraan gading maakt kome, ten voorschreven tijd, op het Raadhuis dezer Stad, alwaar van den 22 Augustus af aan, het Bestek en de Voorwaarden, voor de belanghebbenden, ter lezing zullen liggen. *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
Leeuwarden, THIJS FEENSTRA.
den 16 Augustus 1832. *Ter ordonnantie van dezelven,*
M. S. DE WAL.

BURGEMEESTER EN ASSESSOREN DER GEMEENTE NORG, adverteren, dat op de aanstaande Norger *HERFSTMARKT*, invallende op den 4 September 1832, uithoofde der thans alom heerschende ziekte, *geene Kramen, Stallen, Tenten, Spelen enz.*, noch eenige andere handel dan eenvoudig die *in allerlei Vee* zal worden toegelaten; zullende alsdan tevens alle Dobbelspelen en Rijfelaars, Kousenverkoopers, Handelaars in Snuisterijen ten strengsten worden geweerd.
Norg, *Burgemeester en Assessoren voornoemd,*
den 23 Augustus 1832. H. H. VAN LIER.

HET GRIETENIJBESTUUR VAN DONIAWERSTAL, noodigt bij deze uit alle *ONDERWIJZERS* van den derden of des noods van den vierden rang, welke genegen zijn te dingen naar den post van Onderwijzer der Jeugd te Doniaga, door het vertrek van den Onderwijzer *A. K. Kuiper*, naar de Gaastmeer, vacant geworden, om zich bij den Heer Schoolopziener van het 7de district in Vriesland te Joure, of ter Secretarie van Doniawerstal te Langweer, aan te melden vóór den 1 September 1832, en zich ter bijwoning van het vergelijkend Examen te vervoegen op Dingsdag den 11 September 1832, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van *Rudolphus de Jong*, Logementhouder te Langweer, terwijl de vereischte stukken mede vóór den 1 September 1832 aan het Bestuur moeten worden ingezonden.
De voordeelen aan dezen post verbonden zijn behalve het genot van vrije Woning en Tuin, een jaarlijksch tractement van honderd vijftig gulden bij vierde gedeelten te betalen uit de dorpskas, voorts de schoolgelden van p. m. 10 leerlingen, welke 50 cents in het een vierde jaar betalen.
De verpligtingen bestaan boven het Schoolhouden om op bepaalde tijden Klok te luiden. *Het Grietenijbestuur voornoemd,*
Langweer, T. VAN HETTINGA, *Vt.*
den 21 Augustus 1832. *Ter ordonnantie van hetzelve,*
T. S. VAN DER LEIJ.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HENNAARDERADEEL, maken aan de belanghebbenden bekend, dat de RIENSTER PAARDENMARKT zal gehouden worden op den 28 en 29 Augustus 1832, dat gedurende dezelve geene openbare Vermakelijkheden zullen plaats hebben, en dat in deze Grietenij van heden af, gedurende den jare 1832, geene Kermissen, Harddraverijen, Kaatspartijen of dergelijke publieke vermakelijkheden zullen worden toegelaten.
Wommels, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 21 Augustus 1832. I. F. VAN EIJSINGA, *Vt.*
Ter ordonnantie van dezelven,
W. K. HOEKSTRA, *Secretaris.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN AMELAND maken bekend, dat de Kermis te Hollum in deze Grietenij, dit jaar, uithoofde der tijdsomstandigheden, niet zal plaats hebben; maar dat alleen Paardenmarkt zal gehouden worden, welke invalt op den 14 September eerstkomende.

ISAÄC TELTING, te Franeker, zal, op Donderdag den 30 Augustus 1832, des namiddags ten drie ure, in de Stads Herberg te Franeker, bij boelgoed verkoopen, op zes maanden crediet:
1. De HAVERVRUCHT, staande op twee bunder Lands, gelegen aan de Tzummer Vaart onder Tzum, op de voormalige Zathe Heerema.
2. De HAVERVRUCHT, staande op een bunder zes en veertig v. roede Terp Bouwland, gelegen aan of bij het Bosch van Kingma State onder Zweins.
Voorts *verhuren:*
Het NIEUWGRAS van vier stukken Weidland, gelegen onder Zweins, op de Zathe door de Weduwe *Gercama* bewoond geweest, te zamen groot 9 bunder 90 v. roede. Breeder bij Biljetten omschreven.

ISAÄC TELTING, Notaris te Franeker, zal, op Zaturdag den 1 September 1832, des namiddags ten drie ure, ten huize van *Geben Sijbes van Dijk*, Kastelein te Pietersbierum, verhuren, voor zeven aaneenvolgende jaren:
Een HUIS, SCHUUR, HOVING en HORNLEGER, no. 40, gelegen onder Pietersbierum, benevens 24 bunder 6 v. roede LANDS, en zulks in 15 perceelen, in het breede bij de Biljetten omschreven.

MR. J. HANEKUIJK, Notaris te Harlingen, zal, op Woensdagen den 5 en 12 September 1832, bij de beschrijving en finalen palmslag, telkens des avonds ten 7 ure precies, in het Heeren Logement aldaar verkoopen:
1. Eene uitmuntende HUIZINGE, TUIN, STALLING en WAGENHUIS, staande aan de Oostzijde van het Noordijs te Harlingen, in wijk D no. 16.
2. Eene dito HUIZINGE en ERF, in de Bildtstraat op den Hoek van de Zoutsloot aldaar, in wijk A no. 120. Beide perceelen dadelijk te aanvaarden.

MR. L. J. HUBER, Notaris te Sneek, gedenkt, bij continuatie, op Donderdag den 6 September eerstkomende, ten huize van *Ate Brouwer*, in het Vriesche Koffijhuis, te Sneek, des avonds ten 7 ure, publiek, finaal te verkoopen:
Eene prompte, binnen weinige jaren bijna geheel vernieuwde HUIZINGE en VELLEBLOTERIJ, met ERF cum annexis, staande buiten de Oosterpoort, aan de Stads Gracht en Trekvaart, *de Laatste Stuiver* genaamd, tot velerlei affaires zeer geschikt; op welke ruime en prompte Huizinge slechts de geringe som van f 1006 : 25 is geboden.

DE Notaris Mr. A. VAN SLOOTEN, te Dokkum, presenteert, op Donderdag den 6 September e. k., des namiddags ten half twee ure, aan den Stadswal aldaar, publiek te verkoopen:
Twee ladingen beste Drentsche EIKEN BOOMEN en KROMHOUT, zeer geschikt voor Scheepstimmerlieden en Wagenmakers; ook zijn daarbij twee zware BEUKEN BOOMEN, en voorts geschikte DAMPALEN.

AANBESTEDING VAN TURF.

DIAKENEN der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Leeuwarden, gedenken, op Zaturdag den 1 September aanstaande, aan te besteden: De leverantie van den bij hunne Administratie benoodigden voorraad BAGGELAAR TURF; wordende de gegadigden uitgenoodigd, zich op voorschreven dag, des morgens ten elf ure, met hunne monsters, te vervoegen in het Diakoniehuis, in de Groote Kerkstraat, te Leeuwarden.

DE ARMENVOOGDEN van Anjum, gedenken, bij den minstaannemende te besteden: Het leveren van vierhonderd en vijftig Tonnen BAGGELAAR TURF, aan het Armhuis en de Scholen te Anjum; in de herberg de Witte Zwaan, op Dingsdag den 4 September e. k., des namiddags om 3 uren. Gegadigden gelieven zich met hunne Monsters te vervoegen bij den administrerenden Armvoogd, bij wien de Conditien zijn te vernemen. A. J. DONGA.

NB. HET BOELGOED, ten huize van M. O. JONGBLOED, in de Courant van ll. Vrijdag gedateerd op 30 Augustus 1832, wordt uitgesteld tot Donderdag den 6 September 1832.

TE HUUR bij beslotene briefjes: Het LOGEMENT HET TOLHUIS, te Joure, en wel voor den tijd van drie en een half jaar, in te gaan met den 12 November aanstaande. De Voorwaarden kunnen worden vernomen bij den administrerenden Kerkvoogd B. P. GORTER, aldaar, bij wien ook de briefjes vrachtvrij moeten worden ingezonden vóór den 30 September 1832.

NAMENS de Directie van het Kanaal van Hasselt en Veenlanden in Overijssel, worden de houders van Aandeelen in de daarop gevestigde NEGOTIATIE, groot f 1,500,000, welke de kwalificatie tot overneming des Onderpands nog niet geteekend hebben, daartoe alsnog uitgenoodigd, en herinnerd, dat zij zich de nadeelige gevolgen te wijten zullen hebben, welke een verder uitstel aan hen en anderen zouden kunnen veroorzaken, onder welke in de eerste plaats de onmogelijkheid te rangschikken zoude zijn, om de Interessen op den aanstaanden verschijndag te voldoen.

)o( )o( )o(EEN ongehuwde SCHEEPSTIMMERMANSKNECHT, zijn werk grondig verstaande, en goed kunnende lezen en schrijven, kan van stonden aan werk bekomen. Iemand hierop reflecterende, vervoege zich in persoon bij *B. P. CATS*, Scheepstimmerman te Nijehaske.

,,* OPMERKINGEN ter geruststelling tegen de vrees voor den thans heerschenden BRAAKLOOP, door Doctor HENDRIK SIMON HIJMANS, à twintig cents, te bekomen bij de Boekhandelaren *Brouwer*, *Ladenius*, *Steenbergen van Goor*, *Suringar*, *Schetsberg* en *Proost*, *Jr.*

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUMANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, Letter K, no. 176.